

Зміст

1. Компетенція і повноваження
2. Акти

1. Компетенція і повноваження Президента України

1. **Компетенція** Президента України - це його
  - 1) юридичні права та обов'язки,
  - 2) форми і методи їх реалізації, а також
  - 3) предмети відання.
2. **Предмет відання** - це той суспільний простір, на який поширюється владно-регулюючий вплив Президента України через прийняття ним відповідних правових актів.
3. **Повноваження** Президента України - це його
  - 1) права та
  - 2) обов'язки, визначені Конституцією та законами України.
4. **Функції** Президента України - це основні
  - 1) напрями і
  - 2) види його діяльності як глави держави.

Компетенцію Президента України класифікують на певні види

1. **Представницькі повноваження** - права та обов'язки Президента України як глави держави здійснювати загальне представництво держави як у межах державного кордону, так і в зовнішньополітичних відносинах.

2. **Внутрішньополітична діяльність** Президента України як глави держави:

2.1 - виступає **гарантом**

- 1) державного суверенітету,
- 2) територіальної цілісності,
- 3) додержання Конституції України,
- 4) прав і свобод громадян України (ч. 2 ст. 102 Конституції України);

2.2 - **забезпечує**

- 1) державну **незалежність**,
- 2) національну **безпеку** і
- 3) правонаступництво держави (п. 1 ч. 1 ст. I Об Конституції України);

2.3 - звертається з посланнями до народу та із щорічними і позачерговими посланнями до Верховної Ради України про внутрішнє і зовнішнє становище України (п. 2 ч. 1 ст., 106 Конституції України);

2.4 - очолює **Раду національної безпеки та оборони** України (п. 18 ч. 1 ст. 106 Конституції України);

2.5 - приймає відповідно до закону рішення про загальну або часткову мобілізацію та введення **воєнного стану** в Україні або в окремих її місцевостях у разі загрози нападу, небезпеки державній незалежності України (п. 20 ч. 1 ст. 106 Конституції України);

2.6 - здійснює помилування (п. 27 ч. 1 ст. 106 Конституції України);

2.7 - нагороджує державними нагородами; встановлює відзнаки Президента України, нагороджує ними (п. 25 ч. 1 ст. 106 Конституції України) та ін.

3. Зовнішньополітична діяльність Президента України як глави держави:

3.1 - представляє державу в міжнародних відносинах, здійснює керівництво зовнішньополітичною діяльністю держави, веде переговори та укладає міжнародні договори України (п. 3 ч. I ст. 106 Конституції України);

3.2 - приймає рішення про визнання іноземних держав (п. 4 ч. 1 ст. 106 Конституції України);

3.3 - призначає та звільняє глав дипломатичних представництв України в інших державах і при міжнародних організаціях, приймає вірчі і відкличні грамоти дипломатичних представників іноземних держав (п. 5 ч. 1 ст. 106 Конституції України) та ін.

4. Законодавчі повноваження - права та обов'язки Президента України у сфері розробки, прийняття і набуття чинності законами України:

4.1 - має **право законодавчої ініціативи** у Верховній Раді України (ч. 1 ст. 93 Конституції України);

4.2 - визначає законопроекти невідкладними, що зумовлює позачерговий їх розгляд Верховною Радою України (ч. 2 ст. 93 Конституції України);

4.3 - має **право вето** щодо прийнятих Верховною Радою України законів (крім законів про внесення змін до Конституції України) з наступним поверненням їх на повторний розгляд Верховної Ради України (п. 30 ч. 1 ст. 106 Конституції України);

4.4 - **підписує закони**, прийняті Верховною Радою України (п. 29 ч. 1 ст. 106 Конституції України);

4.5 - на основі та на виконання Конституції і законів України **видає укази і розпорядження, які є обов'язковими до виконання** на території України (ч. 3 ст. 106 Конституції України) та ін.

5. Установчі повноваження - права та обов'язки Президента України у сфері утворення, реорганізації та ліквідації інших державних органів:

5.1 - призначає за згодою Верховної Ради України Прем'єр-міністра України, припиняє його повноваження та приймає рішення про відставку Прем'єр-міністра України (п. 9 ч. 1 ст. 106 Конституції України);

5.2 - призначає за поданням Прем'єр-міністра України членів Кабінету Міністрів України, керівників інших центральних органів виконавчої влади, а також голів місцевих державних адміністрацій та припиняє їхні повноваження на цих посадах (п. 10 ч. 1 ст. 106 Конституції України);

5.3 - призначає на посаду та звільняє з посади за згодою Верховної Ради України Генерального прокурора України (п. 11 ч. 1 ст. 106 Конституції України);

5.4 - призначає половину складу Ради Національного банку України (п. 12 ч. 1 ст. 106 Конституції України);

5.6 - призначає половину складу Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення (п. 13 ч. 1 ст. 106 Конституції України);

5.7 - призначає на посади та звільняє з посад за згодою Верховної Ради України Голову антимонопольного комітету України, Голову Фонду державного майна України, Голову Державного комітету телебачення і радіомовлення України (п. 14 ч. 1 ст. 106 Конституції України);

5.6 - утворює, реорганізовує та ліквідує за поданням Прем'єр-міністра України міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, діючи в межах коштів, передбачених на утримання органів виконавчої влади (п. 15 ч. 1 ст. 106 Конституції України);

5.7 - призначає третину складу Конституційного Суду України (п. 22 ч. 1 ст. 106 Конституції України);

5.8 - утворює суди у визначеному законом порядку (п. 23 ч. 1 ст. 106 Конституції України);

5.9 - призначає представника Президента України в АРК тощо.

6. Контрольні повноваження - права та обов'язки Президента України у сфері нагляду за дотриманням законності у діяльності інших органів державної влади:

6.1 - **припиняє повноваження Верховної Ради України**, якщо протягом 30 днів однієї чергової сесії пленарні засідання не можуть розпочатися (п. 8 ч. 1 ст. 106 Конституції України);

6.2 - **скасовує акти** Кабінету Міністрів України та акти Ради Міністрів АРК (п. 16 ч. 1 ст. 106 Конституції України);

6.3 - **пропонує** Верховній Раді України розглянути питання про **відповідальність Кабінету Міністрів** України та прийняти резолюцію недовіри Кабінету Міністрів України.

***

Отже, Президент України наділений широким колом повноважень для здійснення функцій державного управління та контролю.

2. Акти Президента України: поняття, види, юридична сила

- 1) Форма актів Президента України;
- 2) порядок оприлюднення актів Президента України.

Згідно з ч. 2 ст. 106 Конституції України Президент України видає акти у формі

- 1) указів і
- 2) розпоряджень,

які є обов'язковими до виконання на території України.

Укази і розпорядження Президента України мають **підзаконний характер**: вони видаються на основі Конституції та законів України.

1) **Указ** - це **правовий акт** глави держави, який видається з найважливіших питань, віднесених до його компетенції. Укази можуть мати як нормативний, так і ненормативний (правозастосовний характер).

1. **Нормативні** укази стосуються до невизначеного кола фізичних та юридичних осіб і мають довгострокову дію.

2. **Ненормативні** укази мають індивідуальне значення.

У **Положенні про порядок підготовки і внесення проектів указів і розпоряджень Президента України, затвердженому Указом Президента України від 10 вересня 1994 р. № 512/94**, визначається, що Указами Президента України оформляються:

1. - нормативні акти Президента України, тобто акти, розраховані на постійну чи багаторазову дію; рішення Президента України щодо призначення та звільнення з посад керівників відповідних державних органів, установ та організацій;
2. - скасування актів Кабінету Міністрів України, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, рішень голів місцевих державних адміністрацій;
3. - нагородження державними нагородами, присвоєння почесних звань України;
4. - присвоєння вищих військових звань, вищих дипломатичних рангів, інших вищих спеціальних звань і класних чинів;
5. - встановлення президентських відзнак і нагородження ними;
6. - прийняття до громадянства України і припинення громадянства України, надання притулку;
7. - помилування;
8. - тлумачення прийнятих Президентом України актів.

2) **Розпорядження** - **ненормативний** акт глави держави, який має індивідуальний організаційний характер.

Згідно з зазначеним Положенням розпорядженнями Президента України оформляються:

1. - **доручення Кабінету Міністрів України міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади;**
2. - рішення з оперативних, організаційних і кадрових питань, а також із питань роботи Адміністрації Президента України;
3. - призначення представників від України для участі в роботі міжнародних форумів, у переговорах із представниками (делегаціями) іноземних держав;

4. - призначення уповноважених Президента України для представлення інтересів Президента України у відповідних державних органах, установах, організаціях тощо;
5. - рішення про проведення заходів за сприяння (під патронатом) Президента України.

Проекти указів і розпоряджень Президента України готують і вносять

1. - Кабінет Міністрів України,
2. - міністерства,
3. - інші центральні органи виконавчої влади в межах своєї компетенції,
4. - **центральні органи громадських організацій** України,
5. - Рада міністрів Автономної Республіки Крим,
6. - Глава Адміністрації Президента України,
7. - радники Президента України,
8. - структурні підрозділи Адміністрації Президента України.

Укази і розпорядження на підпис Президентів України подає Глава Адміністрації Президента України.

Проекти актів Президента України **потребують контрасигнації** - вони мають бути завізовані (скріплені підписами) відповідно керівниками органів, посадовими особами, які їх готують і подають.

Зокрема, проекти актів Президента України, що надходять від Кабінету Міністрів України, подаються з візами Прем'єр-міністра України, а в разі його відсутності - відповідного Віце-прем'єр-міністра України, а також керівників міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.

До проекту має подаватися список посадових осіб, які його завізували, підписаний Міністром Кабінету Міністрів України або його заступником.

Проекти актів Президента України, що надходять від міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, подаються з візами їхніх керівників і керівників інших заінтересованих органів Главі Адміністрації Президента України.

1. Проекти указів Президента України **нормативного характеру мають погоджуватись у Міністерстві юстиції** України, а
2. пов'язані з витрачанням фінансових, інших матеріальних ресурсів - відповідно з Міністерством фінансів України або Міністерством економіки та з питань європейської інтеграції України.